

שְׁלוֹשׁ מִסְכָּתוֹת

יבגניה וז'ליאן

מִסְכַּת הַסְּפָרוֹת

אֵינִי מֵאֲמִינָה בְּסִפְרוֹת, לֹא עוֹד.
הַפְּלִסְטִיק הַדּוֹמֵם שֶׁל מְלִים בְּשִׁפְהָ הַרוֹסִית
שְׁכוֹתָבִים אֲנָשִׁים הַנְּדוֹנִים לְחֵיוֹת כְּמַתִּים,
שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמְרוּ לָהֶם זְכוֹנוֹת לְגִיטִימִיִּים
וְאִין לָהֶם זְכוֹת לְאֶשֶׁר וּלְאֶהְבָּה.
הָעֵצִים, לְמִשָּׁל, מוֹעִילִים בְּהַרְבֵּה;
עוֹמְדִים, מְרַשְׁרְשִׁים לְעֵצָמָם, לוֹחֲשִׁים זֶה לְזֶה מְלִים,
מְנִיעִים אֶת צְמֻרוֹתֵיהֶם.
בְּקִרְוֹב יִלְמְדוּ לְתַרְגֵּם אֶת רִשְׁרוֹשׁ הָעֵלִים הַזֶּה לְדַבּוֹר,
נִפְלֵא בְּהַעֲדָר עֲלָאִי
שֶׁל פֶּשֶׁר פְּלִשְׁהוּ.
זוֹהִי תְּמַצִּית הָאֶשֶׁר, שֶׁתִּדְעוּ.
לְהַעֲבִיר אֶת הַמֶּלֶח אֶפְשֶׁר בְּכָל אַחַת
מֵהַלְשׁוֹנוֹת הָאֲנוּשִׁיּוֹת,
אוֹ אֶפְלוּ בְּשִׁתְיָקָה.
אוֹ, לְמִשָּׁל, אֶפְשֶׁר פֶּשׁוּט לְקַחַת וּלְהַצְמִיד מִבְּרֵג
לְפָקֵק הַפֶּחַ שְׁסוֹתָם אֶת הַחֹר בְּרִצְפָּה,
לְהַפְרִיד חֲתִיכָה, וְאֵז עוֹד אַחַת. לְשִׁבֵר אוֹתוֹ לְגַמְרִי.
לְקַנּוֹת חֲדָשׁ בְּטַמְבוּרִיָּה
אֶצֶּל הַצֶּבֶר הַנְּחָמָד.

בְּעֵצָם, פְּעֻלוֹת פְּשוּטוֹת שֶׁל יוֹם יוֹם
 אֲדִישׁוֹת לְמַלּוּי הַפּוֹנְטִי שֶׁל הַדְּבּוּר.
 אָנוּ חִיבִים לְהַפְדֵּי לְעֵצִים וּלְצִמְחַ דְּרָף.
 אָנוּ חִיבִים לְהַתִּיבֵשׁ וּלְהַתְּפוֹרֵר לְאַבָּק.
 אָנוּ חִיבִים לְהַחֲרִף כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף.
 שֶׁהֵילֵד יִזְרַק לְמַדּוּרָה מְשֻׁהוּ אָכִיל,
 הַמְכִיל נִבְגִים שֶׁל דְּבַר.
 לְמַשֵּׁל, נִבְלָה קִטְנָה שְׁנֹת־פֶּסֶה בְּמַדְבָּר.
 אִזּוּ הַמְשִׁימָה שֶׁלָּנוּ תִּהְיֶה –
 לְהַשְׁמִיד אֶת הַנְּגִיף.
 לְשַׁרֵּף אוֹתוֹ לְאַלְף עֲזָאזֵל,
 בְּכוֹחֵנוּ הָאֲחֵרוֹן.
 וּלְהַעֲלֵם.
 לְהַפְסִיק לְהִיּוֹת.

מִסְכַּת הַמְּרֻחָב

אֵינִי יוֹדַעַת אֶפְלוּ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הָהָר הַזֶּה מִחוּץ לְחִלּוֹנֵי שְׁאֵנִי מִסְתַּפְּלֵת עָלָיו כָּל הַזְּמַן.
 שִׁירָה הִיא מִחֵלֶת הַדְּבּוּר,
 כְּאִלוּ הָאָדָם, בְּמִקּוֹם לְלֶכֶת יִשְׂרָאֵל,
 הִיָּה מִתְקַדֵּם בְּצַעְדֵי פִירוּאֵט שְׁכַאֲלָה.
 מִיִּשְׁהוּ אָמַר אֶת זֶה קָדָם, הֲלֹא כֵן?
 אֵךְ כָּאֵן זֶה מִתְחַדֵּד.
 כָּאֵן, בְּמִקּוֹם שֶׁבּוּ אֶפְלוּ הַנּוֹף חָסַר שֵׁם.
 חֲסַר־שֵׁם. לְלֹא־שֵׁם.
 אֵינִי רַק מִתְבּוֹנֵנֶת בּוֹ.
 יִתְרָה מִזּוֹ – אֵינִי יוֹדַעַת אֵיךְ לְהַגִּיעַ אֶל הָהָר.
 אִישׁ אֵינוֹ מִתְהַלֵּךְ שָׁם,
 לֹא בְּפִשְׁטוֹת וְלֹא בְּצַעְדֵי פִירוּאֵט.
 לְפַעְמִים רִכְבּ אֶחָד מְזַדְחֵל בְּשִׁרְתֵי הָהָר,
 אֵךְ כִּיִּצַד הַגִּיעַ לְשֵׁם – אֶת זֹאת לֹא אֲדַע.
 יֵשׁ בְּכָף דְּבַר מָה מוֹפְתִי.
 כְּמוֹ דָּגָם שֶׁל מְרֻחָב
 בְּצוּרָתוֹ הַטְּהוֹרָה הַבְּתוּלִית,

אבל לא הצורה שבה אנחנו חושבים,
 (זו היתה פסוקית נשוא),
 ואפלו לא כמו דגם –
 למה מיד חשבתי על "דגם", מענין –
 אלא הוא המרחב בעצמו, כשלעצמו.
 אם כי ההר הזה דומה גם לגל קפוא,
 יותר מדי חמר דחוס בתוך...
 כשאני מסתכלת עליו אני נזכרת
 שאני חיה על כדור הארץ,
 מנסה להבין מה זה אומר.
 בראוטוב, שם גרתי קדם,
 ראינו מהחלון את הנוף של פרוורי מוסקבה.
 היו שם בתים קטנים וכמה מחסנים,
 וידעתי שבאזור התעשייה יש מקומות אבודים,
 שאי-אפשר לעבר בהם, רק לאורך פסי הרכבת
 המקפים תיל דוקרני,
 ויש את ברכת בית החרשת
 והיא כאלו חלק מנוף אחר:
 כאן היתה אחזה...
 האחזות הרוסיות הן שכיות חמדה אוטופיות.
 בעל האחזה הרגיש שהוא בורא עולם, לא פחות:
 מהמישור הלבן,
 מהיער הבלתי עביר,
 מהיגון האפר של העצים
 הוא יצר יש מאין
 גן עדן אוטופי,
 שבו חיבת להיות ברכה ציורית,
 כמו בתמונות של ניקולא פוסן
 ושל צירי החצר האחרים
 של מלכי צרפת שחיהם הסתימו בכי רע.
 ועכשו בכל מקום,
 בכל אזור תעשייה, בשכונה, או סתם ליד הכביש המהיר,
 נוצרות הברכות האלה,
 שאבדו את הפאקים והארמונות,

את הברבורים והמרחבים,
 כמו חלקים של מראה שבורה...
 כך גם ברכת בית החרשת שלנו.
 היינו מטילים שם –
 בין המבנים הקונסטרוקטיביסטיים ההרוסים
 של המפעל הסגור
 ונסינו ליצר עם מצלמת הטלפון
 יפי נגיש מחמרים זמינים.
 אבל כאן, היכן שאני עכשו, זה אחרת.
 היפי בא בעסקת חבילה עם נצח.
 כלומר – ללא שמות וכנויים.
 כאלו העולם עדין לא התחיל.
 כאלו ההר הוא גב כדור הארץ,
 ושום אוטופיה לא תחלל את חוט שדרתו.
 אך זה אותו שקר פואטי שהוא גרוע מאוטופיה.
 יפי בלתי נגיש – גרוע מיפי נגיש.
 השתיקה שלו והדרו
 מרדמים את הדמיון,
 משחררים מהנירוזה של חפוש אחר הפרטים והסבות,
 מהחשך הנצחי
 הטמון במערכת האופטית של המורדנה.
 בין שני הנופים האלה
 אני מדמה איזה קשר טופולוגי בלתי אפשרי.
 כאלו באמת האחד משתקף דרך משנהו.
 שניהם בעלי פוטנציאל להיות מפגזים.
 אך הדבור הפואטי מוציא החוצה מהסוגרים
 את העבדה הזו, הורסת-הנצחים.

מסכת הזכרון

נקפאתי
 במרחב של בין לבין.
 זה לא שאני ממש קרועה
 (הרי אני בין לבין),
 אבל המחצית האחת שלי

קוראת וקוראת כל הזמן
 על כך שפסות ניר קטנות
 הספיקו כדי לשפט בן אדם
 ולגזר עליו מאסר במחנה בתנאים מחמירים.
 על זריקת כדורי שלג על שלטי חוצות
 מישהו קבל שבע שנים
 במחנה בתנאים מחמירים.
 בגלל מחזה שפטו אנשים על "הצדקה לטרור",
 ושופטים ושופטים,
 והסבתא כבר מתה
 ואת הנכדה לא משחררים מהכלא
 כדי להפרד ממנה,
 וגם עליה פנראה
 יגזרו שנים של מאסר במחנה בתנאים מחמירים.
 סטודנטים התחילו בשיחה עם מרצה,
 היא דברה אתם בכנות,
 על בסיס ההלשנה שלהם היא נשפטה
 וקבלה רק שלוש שנות מאסר על תנאי,
 וזהו אשר גדול...
 בעלי ואני מטילים
 בעיר הקטנה שלנו,
 סביבנו – ערף זמני של המלחמה הנוכחית,
 שבת, רעפי גגות אדמים
 מצד אחד
 מדבר בצבע פנינה נפרש עד לממלכת ירדן
 ושרשרת אורות על הרים רחוקים נראית תלויה בקהל,
 ומהצד השני – הר כמו שריר מתוח של כדור הארץ
 מוזרקו
 ומאחוריו מזרח ירושלים
 וקולות של מואזין,
 אנחנו עושים את טיול הערב הרגיל שלנו
 ומשוחחים:
 – האם כדור שנורה מהבית הקרוב ביותר
 מהצד ההוא

יגיע אלינו, ההולכים בשביל העוטה את העיר,
 שהוא, כמוכן, המקבילה לחומת מבצר, כי גם העיר עצמה...
 (לא, לא יגיע, רק אם יורים מנשק מיוחד,
 אבל "למה להם?")
 – האם המולדת תלכד אותנו אם בכל זאת נסע לשם, או שיהיה בסדר?
 מולדת-מלכות פועלת בצורה אקראית. יכולה ללכד, ויכולה גם לא.
 זה הפטנט החדש – הדכוי קיים, או שלא.
 המשטר לא נוגע לך עד שהוא נוגע לך,
 אך גם אז – רק עבור אלה שהוא כבר נגע בהם.
 זה לא נחשב הגיוני, לפחד.
 לחשב עליהם, זה לא נחשב הגיוני.
 הם כמו אבן מתגלגלת – שתפל או לא תפל על ראשך.
 כי "למה מי-צריך-אותנו" ו"מי-את-חושבת-שאת".
 אז אני לא חושבת שאני מיוחדת,
 אבל מפעם לפעם אני נזכרת
 בחפצים שלי שהשארתי במוסקבה, כי –
 מי יודע מה יקרה לי בדרך,
 וצריך למזער את משקל המטען.
 אני זוכרת את השמלה השחורה הארכה שלי
 "אורתודוקס-סטיל",
 שנקנתה באיבנובו,
 היא יכול להיות נחמד לטיל בה בירושלים,
 לחמק מההגדרות,
 איזו "אורתודוקסית" אני בדיוק:
 פשוט לבושה שחר, ארץ ויפה.
 והמעיל הפתם שלי –
 הייתי שמחה ללבש אותו, לעזאזל,
 הוא הרי פתם,
 וככל שבחויץ חשוף יותר, כך המעיל צריך להיות יותר בוחק.
 יש לי תמונה במעיל הזה משנת 2021, בדרך,
 בתערוכה במרכז האמנות המקדשת לרבוי הקולות
 באמנות של מערב אירופה,
 באינסטלציה ששמה היא "המסדרון הצהוב",
 זה היה מרחב בצבע פתם כל כך

שֶׁחֲפָצִים בְּתוֹכּוֹ נִמְחָקוּ וְהִפְכוּ לְאוֹר...
 אֲנִי נִמְסָתִי בְּתוֹךְ הַכֶּתֶם הַזֶּה,
 הִפְכֵתִי לְכֶתֶם,
 וְהִשְׁתַּמְשַׁתִּי בְּתִמוּנָהּ הַזֹּאת
 כְּתִמוּנַת פְּרוֹפִיל בְּרִשְׁתוֹת הַחֲבֵרֹתִי...
 נִזְכַּרְתִּי גַם בְּחִלָּה
 אֶפְרָה מִפְּשָׁן
 שֶׁנִּקְנְתָה בְּפוֹלִין
 בְּרִבְעֵי הַיְהוּדִי שֶׁל קָרְקוֹב
 שֶׁבּוֹ רָקְדֵתִי לְמַנְגִּינַת הַכְּלִיזֹמֶר
 בְּזִמְן שֶׁאֲכַלְנוּ בְּמִסְעֵדָה קְטָנָה –
 מִצִּיגָה תִּמוּנָה שֶׁל יְהוּדִיָּה אוֹתֵנְטִית –
 וְשֶׁם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת קָנִינוּ דִּיסקָה עִם מוֹזִיקַת יִיִּדִישׁ
 וְאֲנִי שִׁמְתִי אוֹתוֹ בְּמַכּוֹנִית שְׁלִי
 שֶׁמְכַרְתִּי לְפָנַי שְׁעוֹזְבוֹ.
 וּלְוֹדֵיָהּ אֲמַר שֶׁכָּל זֶה לֹא שָׂמַח, אֲלֵא מִחְרִיד:
 הִרְבֵּעַ הַיְהוּדִי כְּמוֹ קוֹנֵכִיָּה רִיקָה,
 וְאֵת הֶרְכִּיכָה – לְכַדּוֹ וְאֲכָלוֹ,
 לְכַדּוֹ וְאֲכָלוֹ...
 בְּחִלָּה הַזֶּה בְּקִיץ 2022 יִצְאֵתִי לְטִיּוֹל בְּמוֹסְקָבָה הַיִּפָּה, הַמְּפָחִידָה, הַצִּינִית בְּצוּרָה בְּלִתִּי
 נִסְבָּלָת, מוֹסְקָבָה סְהֵרֹרִית שֶׁל מְלַחְמָה,
 וְנִכְנַסְתִּי לְגֵן הָאֶפְטֵקָר,
 וּבְמִקְרָה הַגַּעְתִּי לְסִדְנַת קְרִמִּיקָה,
 וְהִכְנַתִּי אֲגַרְטָל.
 בְּבֵית הַקָּפָה אֲכַלְתִּי מֶרְק דְּלֵעַת פֶּתֶם,
 וּבְלִי לֶשִׁים לֵב הַכְּתָמְתִי אֵת עֲצָמִי.
 גְּלִיתִי אֵת זֶה רַק בְּמִטְרוֹ.
 אֲנִי זוֹכֵרָת, אֲנִי יוֹכֵלָה לְהִזְכֵּר אִם כִּבְסֵתִי אוֹתָהּ אַחַר כָּךְ...
 אֵת הָאֲגַרְטָל לֹא אֶסְפָּתִי, כִּי כִּשְׁטָלְפָנוּ אֵלַי
 שֶׁהוּא מוֹכֵן, כִּבְרֵי הַיִּתִּי בְּטִבִּילִיס...
 מִפְּעַם לְפַעַם אֲנִי חוֹשֶׁבֶת עַל הַחֲפָצִים הָאֵלֶּה וְהָאֲחֵרִים שְׁלִי
 שֶׁאוֹלֵי צְרִידָה לְהִבִּיא אוֹתָם...
 וְאֲנִי מִתְחִילָה לְהִבִּין אֵת כָּל הַקְּטָעִים הָאֵלֶּה כְּשֶׁגְּבוֹר הַסֵּרֵט,
 לְאַחַר שֶׁחִמַּק בְּגַם מְכָל הַסְּכָנוֹת, וּכְבָר כְּמַעַט נִצַּל,

נזכר שהשאייר על השלחן בצריף המסכן,
בחללית,
במכוננית,

את המקטרת / הדייקון של אשתו / התליון של אמא / הטבעת של אבא
וחזר...

והכל ירד לטמיון,

והם תפסו אותו

וענו אותו זמן רב

אבל הוא לא אמר להם כלום...

וזה קורע אותי...

ובינתיים המחצית השנייה שלי

רואה תמונה של קפסה

עם אבקה הדומה לאבק חרוף,

ומקלות לבנבנים, קצת עקמים,

כמו ענפים של עץ קטן,

וכתוב: זה כל מה שנשאר מילדי בארי.

אלה – ילדים. אפר לבן ועצמות.

ארכאולוגים וממחי מז"פ יזהו את השמות של האפר הזה ושל העצמות האלה.

הקרובים כבר מסרו חמרי גנטי, וממתינים

שיאמרו להם – אם ילדיהם נשרפו או שבכל זאת יש תקווה שהם חטופים, איפשהו בעזה.

לא ברור איפה.

הם יחזירו אותם בקבוצות של עשרה. או שלא יחזירו.

כלום לא ידוע עדיון.

לא ידוע לחלוטין.

אני קוראת דיווחים של אלה שראו את הקולאז' המפרסם של סרטוני שבועה באוקטובר,

ורואה את הבטוי "הציתו את המפשעה", ומתחילה לחשב איך זה, ומיה אשה יכולה להרגיש

במצב כזה, ואיזה מין יצור זה שעשה את זה... אני קוראת מבזק חדשות על כך שנקבעה

עבדת המוות של בחורה שיום קדם זהתה בתצלום. זהה שבר מהגלגלת שלה. זה אומר,

במלים פשוטות, שפירתו לה את הראש. כן, כמובן, עבדת המוות נקבעה. לא שורדים אחרי

זה, והיא מתה בודאות.

בחורה אחרת, שבררף כלל כותבת פוסטים ומגנה על קרבנות אנס, היא נגד האשמת הקרבן,

אומרת אבל כל זה לא קרה בחלל ריק, היו להם סבות לכל זה.

ואני מנסה לדמין את הסבות האלה.

אני חושבת על זה וזה קורע אותי.

אבל לא עד כדי כך שאפסיק לחיות ולגשם.
 חלק ממני נשאר שם, בגן האפטקאר, חלק – נשרף ומתכווץ, וכמו בסרטי אסונות גרועים או
 בחלום, רואה שאנשים לא מבינים, לא רואים, לא שומעים, למרות שצועקים להם וצועקים.
 אני בוזמנית בכל מקום, ובשום מקום, וכאן.
 אני יוצאת מהבית.

האור הורד של ערב ירושלמי קורא לי לעלות העירה,
 ובלתי אפשרי להתנגד לקריאה הזו.

אני הולכת ברחוב יפו,
 פונה בהלל

אני רוצה להתלכד מחדש.
 להתעטף במרחב, להתממש...

"מה תרצה הגברת?" – שואל אותי המוכר בחנות הבגדים.
 הוא לבוש סודר עם ציור –

פרפר משבץ בנצנצים:
 קויר, ממחה וחובב אפנה.

בנראה שהוא יבין.
 הגברת רוצה להתעטף בסתו,

להתמוסס באויר החם והלח של סתו מזרח-תיכוני.
 רוצה למצא משהו מתאים כדי להתממש ב"כאן",

להתגשם, סוף סוף.
 כדי להתמרחב ולהיות.

כדי להיות ולא להתבקע.
 במקום כל זה אני אומרת:

"I want clothes for this season"

ומוסיפה "ani medaberet ivrit kzat".

הכי חשוב לומר נכון – לא "מדבר" אלא דוקא "מדברת",
 סימת יחיד נקבה.

אנחנו בוחרים מעיל שחר הדומה לזה שהשאר במוסקבה, אבל יותר קל.
 אני נבוכה מהמחיר.

גברת, אומר המוכר, והנצנצים שלו מהבהבים אלי, את צריכה להעריך את זה:
 ידעת מה את רוצה, ואלהים הביא אותך הנה, למקום שבו תוכלי לקבל את זה.

כן, הוא אפלו לא יודע עד כמה הוא צודק – ועד כמה הוא טועה.
 אני לא ידעתי ולא רציתי, לא ידעתי, אבל – רציתי, ולא ידעתי מה אני רוצה.

רציתי וידעתי מה אני רוצה.

האֶפְשָׁרוּיּוֹת רְבוּת.
אֶבֶל אֲנִי מְבִינָה שֶׁלֹּא אוּכַל לְהִסְבִּיר שׁוּם דְּבָר, וְלֹא הִיִּיתִי יְכוּלָה אֶפְלוּ אִם הִיִּינוּ מְדַבְּרִים
אוֹתָהּ שָׁפָה.
לִכֵּן אֲנִי פְּשוֹט מְשֻׁלֵּמֵת וְיוֹצֵאת מֵהַחֲנוּת,
לְבוֹשָׁה בְּמִרְחָב וּבְזָמַן,
יוֹצֵאת לְכֹאֵן וְלַעֲכָשׁוּ,
לְכֹאֵן, לְעִיר הַזֶּה,
שֵׁשׁ לָהּ צוּרָה שֶׁל קוֹן עֲנָקִי,
עֲטִיפָה שֶׁל סְפָרִיּוֹת,
מִשְׁפָּךְ הַגִּיהֶנוֹם שֶׁל דְּנֵטָה,
וּבוֹיִזְמִנִית – לְגַן הָאֶפְטָקָר,
וְלִמְרָכּוֹ הָאֲמֻנוֹת, וְלִמְרָחֵב שֶׁל דָּם, אֶפְסִים וּמִסְפָּרִים – שֶׁל הַחֲדָשׁוֹת,
וְלֵאִיזָה "אִי־שֵׁם" נוֹסֵף שְׂאִינִי מְסַגֵּלֵת לְכַנּוֹתוֹ בְּשֵׁם.
כְּנֹרָאָה שְׂזָה הַעֲתִיד.
אֶבֶל שֶׁל מִי?

תרגום: נדיה אייזנר